

JAVNA USTANOVA SPOMEN-PODRUČJE JASENOVAC - IZVJEŠĆE O RADU U 2012. GODINI

1. SKUPLJANJE GRAĐE

1.2. Terensko istraživanje

- Snimanje video iskaza preživjelih jasenovačkih zatočenika Milana Bastašića, Draginje Mraković, Drage Mraković i Stoje Mraković.
- Istraživanje građe SUBNOR-a BiH u Državnom arhivu BiH u Sarajevu (pregledana i kopirana sva relevantna dokumentacija vezana za popis žrtava Drugog svjetskog rata na području BiH).
- Istraživanje kartoteke ustaške policije u HDA u Zagrebu (pregledana i skenirana građa vezana za političke zatočenike u logoru Stara Gradiška koji su tijekom 1942. Likvidirani u tzv. ćeliji smrti).
- Obilazak terena (brojna sela i gradovi) radi dovršetka istraživanja vezanog za prikupljanje podataka o preživjelim sudionicima proboja iz jasenovačkih logora III i IV. Na taj je način muzejski fondus JUSP Jasenovac obogaćen brojnim fotografijama, ali i važnim originalnim predmetima poput žlice zatočenika Egona Bergera i žlice zatočenika Marka Fleischakera.

1.3. Darovanje

- Slika akademskog slikara Janeza Ravnika na temu života u logoru (poklon g. Vladimira Peruška).
- Reprodukција fotografija Franje Cobovića (poklon gđe. Nevenke Kutnjak).
- Reprodukција fotografije Marka Medvidovića (2 fotografije – poklon Momčila Medvidovića).
- Reprodukција fotografije Kate i Jelene Dragić (poklon Stjepana Dragića).
- Žlica koja je pripadala zatočeniku Marku Fleischakeru – poklon Ljudmile Gvozdić.
- Žlica koja je pripadala zatočeniku Egonu Bergeru – poklon Sanje Magić.
- Fotografija Anđele Heder, logorska dopisna karta Paule Heder, logorska dopisna karta Marije Dietrich (2 dopisne karte) – poklon Paule Ilibašić.

3. DOKUMENTACIJA

3.1. Inventarna knjiga

- Inventarna knjiga vodi se računalno, u programu M++. Tijekom 2012. godine inventirano je: *Donacija Bogdana Bogdanovića* (kustos zbirke: Maja Kućan): 84 crteža
Nastavljan je digitalni upis zbirke predmeta kroz program M++ (voditelj zbirke: Ivo Pejaković). Upisano je novih 350 predmeta.

3.9. Ostalo

Press Clipping

- Vodi se računalno, u programu Microsoft Word. Tijekom 2012. godine prikupljeno je i inventirano 467 članaka povezanih s temom koncentracijskog logora Jasenovac i Spomen područja Jasenovac.

Digitalni i magnetski zapisi

- Vodi se računalno, u programu S++. Tijekom 2012. godine prikupljeno je i uvedeno 25 CD-ova i DVD-ova.

4. KNJIŽNICA

4.1. Nabava

- Prikupljena su (kupnjom i donacijama) 62 nova naslova.

4.2. Stručna obrada knjižničnog fonda

- Sve prikupljene knjige inventirane su u Inventarnu knjigu knjižnice.

4.4. Služba i usluge za korisnike

- Tijekom 2012. godine usluge knjižnice koristila su 3 vanjska korisnika

5. STALNI POSTAV

5.2. Izmjene stalnog postava

- Tijekom 2012. kustos Đorđe Mihovilović izvršio je dodatna istraživanja kako bi došlo do realizacije planiranih dopuna stalnog muzejskog postava memorijalnog muzeja u Jasenovcu. Za sve trodimenzionalne predmete izložene u muzeju izrađeni su pripadajući biografski prilozi o zatočenicima kojima su pripadali. Ukupno je sastavljeno 19 biografija zatočenika koje su popraćene fotografijama osova, čime je stvoren bitni efekt vizualnog kontakta posjetitelja i samih zatočenika, a samom izložku dana nova dimenzija prezentacije. Tehničko rješenje dopuna koje su izložene na malim monitorima uz tzv. viseće vitrine dao je Dubravko Kuhta.

6. STRUČNI RAD

6.5. Posudbe i davanje na uvid

- Deset crteža iz zbirke *Donacija Bogdana Bogdanovića* posuđeno je za izložbu *Bogdan Bogdanović: Ukleti neimar* u Gliptoteci HAZU, u organizaciji Austrijskog kulturnog foruma i Udruge za interdisciplinarna i interkulturalna istraživanja, u listopadu 2012.

6.6. Sudjelovanje na kongresima i savjetovanjima

- *Međunarodna škola o kulturi sjećanja: Razmjena iskustava i znanja o sjećanju na holokaust i ratne zločine* (Zagreb, 15. - 20. ožujka 2012., u organizaciji udruge Documenta i Instituta za primijenjenu povijest): kustosica Maja Kućan imala je kratko izlaganje u sklopu panel-diskusije *Analiziranje suvremenih muzejskih praksi u regiji - problemi i perspektive*.
- *2012 European Sites of Conscience Meeting* (Susret europskih mjesta savjesti 2012.), (Guernica, Španjolska, 27. - 30. travnja 2012.): sudjelovale su kustosice Ines Sogonić i Maja Kućan.

- Ožujak, Zagreb: *Razmjena iskustava i znanja o sjećanju na Holokaust i ratne zločine* (Ivo Pejaković).
- Travanj, Pariz, UNESCO, Holokaust Education in a Global Context, sudjelovanje ravnateljice Nataše Jovičić.
- Svibanj, Bilbao, Baskija, kongres On Memory and Coexistence, predavanje ravnateljice Nataše Jovičić *Victim as an individual*.
- Svibanj, Latvija: *Overlapping histories and conflicting memories - European memory culture(s) in the 21st century* (Ivo Pejaković).
- Lipanj, Mechelen, Belgija, Međunarodni simpozij ITF , međunarodna radna skupina za obrazovanje o Holokaustu, predavanje *Jasenovac, Memory and Solidarity*, Nataša Jovičić i Stipe Odak.
- Kolovoz, Cambridge University, UK, *Forgotten War and occupation Heritage, shedding light and the darkness*, predavanje ravnateljice Nataše Jovičić *Jasenovac Memorial Museum, Victim as an Individual*.
- Francuska: *Suočavanje s teškom prošlošću na Zapadnom Balkanu i Zapadnoj Europi* (Ivo Pejaković).
- Listopad, Stockholm, Švedska, simpozij *Raul Wallenberg Symbol or Mystery*, sudjelovanje Nataša Jovičić.
- Prosinac, Sarajevo: okrugli stol *Kultura sjećanja: spomenici, spomen mjesta, obilježena i neobilježena mjesta stradanja* (Ivo Pejaković).
- Prosinac, Liege, Belgija, Međunarodni simpozij ITF, međunarodna radna skupina za obrazovanje o Holokaustu, predavanje *Jasenovac, Memory and Solidarity*, Nataša Jovičić i Stipe Odak.

6.7. Publicistička djelatnost stručnih djelatnika

- *Probuđeni Cvijet* (deplijan izložbe)

Autor: Maja Kućan; 4 stranice; 500 primjeraka

- *Kraj logora Jasenovac – u spomen na sve stradale i preživjele zatočenike* (deplijan izložbe)

Autor: Đorđe Mihovilović; 12 stranica; 1000 primjeraka

- *Pošta iz koncentracijskih logora Jasenovac i Stara Gradiška* (deplijan izložbe)

Autor: Maja Kućan; 8 stranica; 500 primjeraka

6.8. Stručno usavršavanje

- Predavanje Annemarie de Wildt iz *Amsterdam Museuma* na temu *Kontroverzne, intimne ili marginalne teme – Atraktivne izložbe za posjetitelje* (Zagreb, 24. rujna 2012., u organizaciji Muzejsko dokumentacijskog centra): sudjelovale su kustosice Ines Sogonić i Maja Kućan.

6.9. Stručna pomoć i konzultacije

- Kustosi Đorđe Mihovilović i Ivo Pejaković pisano su odgovorili na 76 upita vezanih za žrtve logora.

6.12. Informatički poslovi muzeja

- Ažuriranje *Vijesti* na web stranicama JUSP Jasenovac – tijekom 2012. godine dodano je 28 vijesti.

7. ZNANSTVENI RAD

7.1. Tema i nositelj projekta

- Istraživački tim doktorskih studenata i njihovih mentora Filozofskog fakulteta u Zagrebu (Ozren Žunec, dr.sc., Adrijana Benčić, mr.sc. i Stipe Odak, mr.sc.) pod vodstvom ravnateljice Nataše Jovičić rade znanstveni rad pod nazivom *Jasenovac, trauma, memorija i solidarnost, te kako prezentirati traumu bez daljnjeg traumatiziranja* u kojem koriste suvremene, multiparadigmatske teorijske pristupe u sociologiji, kao i metodološka uraznoličenja koje sociologija koristi, kako bi se približili razumijevanju prezentacije zločina, genocida i Holokausta u Memorijalnom muzeju Spomen-područja Jasenovac. Komparativnom analizom sadržaja na temelju jasenovačke biblioteke i dokumentacije nastojat će dati dublje uvide u problem zloupotrebe žrtava (manipulacije brojem stradalih), razvoj političke propagande, pitanje ljudskih prava kao i u ostale društveno-etičke entitete koji su dio muzejskog postava, ali i dio širih, kompleksnih procesa s kojima se hrvatsko društvo suočava u

postsocijalističkom razdoblju. U znanstvenom pristupu prezentaciji zločina vodit će se i smjericama *Internacionalne radne skupine za obrazovanje o Holokaustu (ITF)*.

Istraživanje je usmjereno ka boljem razumijevanju sadašnjeg muzejskog postava u Jasenovcu te ka uviđanju dobrih i loših strana toga postava, a sve s ciljem da se eliminiraju mogući problemi za sljedeći muzejski postav u Kavalir/Kuli u Tvrđavi Stara Gradiška. Stara Gradiška je poput Jasenovca mjesto i simbol užasa i stradanja, te predstavlja ambivalentno i osjetljivo, no realno tlo života i smrti, političke moći, ideologije i društvenih (osobito nacionalnih) identiteta, te kao takvo mjesto zahtjeva pažljivu i dugotrajnu društvenu analizu i studiju.

7.3. Znanstveno usavršavanje (*magisterij, doktorat*)

- Kustos Đorđe Mihovilović pohađao je tijekom 2012. predavanja na poslijediplomskom doktorskom seminaru „Moderna i suvremena hrvatska povijest u evropskom i svjetskom kontekstu“ (3. i 4. semestar).

8. STRUČNI I ZNANSTVENI SKUPOVI I SEMINARI U ORGANIZACIJI I SUORGANIZACIJI MUZEJA

8.2. Stručni skupovi

- *Poučavanje o holokaustu i sprečavanju zločina protiv čovječnosti* (seminar za nastavnike, Zagreb i Jasenovac 25. - 27. siječnja 2012., u organizaciji Agencije za odgoj i obrazovanje u suradnji s Ministarstvom znanosti, obrazovanja i sporta, Ministarstvom kulture i Yad Vashemom iz Izraela.): Spomen-područje Jasenovac bilo je domaćin sudionicima seminara 26. siječnja 2012.

- Predstavljanje knjige *Djeca – žrtve ustaškog režima* autora Ivana Fumića u prostoru Saveza antifašističkih boraca i antifašista Hrvatske u Zagrebu, 19. siječnja 2012.

9. IZLOŽBENA DJELATNOST

Naziv izložbe: **Probuđeni Cvijet**

Mjesto događanja i prostor: Spomen-područje Jasenovac

Vrijeme trajanja: 27. siječnja – 22. travnja 2012.

Autori stručne koncepcije i likovnog postava: Đorđe Mihovilović, Maja Kučan, Ines Sogonić, Ivo Pejaković

Opseg: 18 panoa s reprodukcijama

Web adresa: <http://www.jusp-jasenovac.hr/Default.aspx?sid=7871>

Vrsta: umjetnička i povijesna; tuzemna; skupna; pokretna

Tema: fotografije spomenika *Cvijet* Bogdana Bogdanovića od nastanka do danas; Bogdanovićeve skice spomenika *Cvijet*; dječji crteži spomenika *Cvijet*.

Korisnici: posjetitelji Spomen-područja Jasenovac, posebno posjetitelji Noći muzeja i komemoracije povodom 67. obljetnice proboja iz logora Jasenovac.

Naziv izložbe: **Izložba učeničkih radova na temu Holokausta**

Mjesto događanja i prostor: Obrazovni centar Spomen-područja Jasenovac

Vrijeme trajanja: 26. siječnja – 8. svibnja 2012.

Autor stručne koncepcije: nastavnici osnovnih i srednjih škola diljem Hrvatske

Autor grafičke pripreme: nastavnici i učenici osnovnih i srednjih škola diljem Hrvatske

Opseg: 15-ak plakata s reprodukcijama fotografija i dokumenata te nizom osobnih priča o osobama stradalima u vrijeme Holokausta

Vrsta: povijesna; pokretna

Tema: stradanje u vrijeme Holokausta

Korisnici: domaća publika

Naziv izložbe: **Kraj logora Jasenovac – u spomen na sve stradale i preživjele zatočnike**

Mjesto događanja i prostor: Obrazovni centar Spomen-područja Jasenovac

Vrijeme trajanja: 22. travnja – 31. kolovoza 2012.

Autor stručne koncepcije: Đorđe Mihovilović

Autor grafičke pripreme: Maja Halapija

Opseg: 12 roll-up plakata s reprodukcijama fotografija (izloženo preko 160) + 2 vitrine s originalnim dokumentima i predmetima koji su pripadali preživjelim sudionicima proboja iz logora Jasenovac

Web adresa: <http://www.jusp-jasenovac.hr/Default.aspx?sid=8040>

Vrsta: povijesna; međunarodna; pokretna

Tema: izložba po prvi put u cijelosti donosi imena i fotografije preživjelih sudionika proboja iz logora III i IV

Korisnici: domaća i međunarodna publika (izložba je dvojezična)

Naziv izložbe: **Kraj logora Jasenovac – u spomen na sve stradale i preživjele zatočnike**

Mjesto događanja i prostor: Historijski muzej BiH, Sarajevo

Vrijeme trajanja: 21. rujna – 5. listopada 2012.

Autor stručne koncepcije: Đorđe Mihovilović

Autor grafičke pripreme: Maja Halapija

Opseg: 12 roll-up plakata s reprodukcijama fotografija (izloženo preko 160) + 1 vitrina s originalnim dokumentima i predmetima koji su pripadali preživjelim zatočnicima logora Jasenovac

Web adresa: <http://www.jusp-jasenovac.hr/Default.aspx?sid=8040>

Vrsta: povijesna; međunarodna; pokretna

Tema: izložba po prvi put u cijelosti donosi imena i fotografije preživjelih sudionika proboja iz logora III i IV

Korisnici: međunarodna publika (izložba je dvojezična)

Naziv izložbe: ***Pošta iz koncentracijskih logora Jasenovac i Stara Gradiška***

(Napomena: izložba i popratna publikacija izrađene su 2012. godine, ali prvi put je predstavljena javnosti 2013. godine)

Mjesto događanja i prostor: Hrvatski državni arhiv

Vrijeme trajanja: 28. siječnja – 15. ožujka 2013.

Autor stručne koncepcije: Maja Kućan

Autor grafičke pripreme: Maja Halapija

Opseg: 12 roll-up plakata s reprodukcijama

Web adresa: <http://www.jusp-jasenovac.hr/Default.aspx?sid=8040>

Vrsta: povijesna; međunarodna; pokretna

Tema: odabrane logorske dopisne karte i pisma poslana iz koncentracijskih logora Jasenovac i Stara Gradiška

Korisnici: domaća i međunarodna publika (izložba je dvojezična i bit će predstavljena i u inozemstvu)

10. IZDAVAČKA DJELATNOST MUZEJA

10.1. Tiskovine

- *Probuđeni Cvijet* (deplijan izložbe)

Autor: Maja Kućan; 4 stranice; 500 primjeraka

- *Kraj logora Jasenovac – u spomen na sve stradale i preživjele zatočnike* (deplijan izložbe)

Autor: Đorđe Mihovilović; 12 stranica; 1000 primjeraka

- *Pošta iz koncentracijskih logora Jasenovac i Stara Gradiška* (deplijan izložbe)

Autor: Maja Kućan; 8 stranica; 500 primjeraka

11. EDUKATIVNA DJELATNOST

11.1. Vodstva

Stručna vodstva (kustos Ivo Pejaković):

- 4.1. Stručno vodstvo - profesori sa sveučilišta Louisville u Kentuckyju, SAD
- 20.1. Stručno vodstvo - djelatnici američkog Veleposlanstva u Zagrebu
- 2.3. Stručno vodstvo – učenici Gimnazije Karlovac
- 18.3. Stručno vodstvo za sudionike seminara „Razmjena iskustava i znanja o sjećanju na Holokaust i ratne zločine“ te sudionike stručnog skupa „Nada Dimić u kulturi sjećanja“
- 20.3. Stručno vodstvo za američke studente koji se nalaze na razmjeni na Beogradskom sveučilištu u sklopu programa „SIT Study Abroad“
- 16.4. Stručno vodstvo - grupa kipara i umjetnika iz Hrvatske i inozemstva
- 4.5. Stručno vodstvo – studenti povijesti sa Pala, BiH
- 22.5. Stručno vodstvo – studenti sa sveučilišta Georgia, SAD
- 9.6. Stručno vodstvo – posjet organizacije „Inicijativa za Staro Sajmište“
- 9.6. Stručno vodstvo – Njegova Svetost, srpski patrijarh Irinej s izaslanstvom
- 2.8. Stručno vodstvo – grupa iz Darde
- 2.8. Komemoracija za Rome ubijene u logoru Jasenovac
- 21.9. Stručno vodstvo – Društvo tjelesnih invalida grada Rijeke

- 29.9. Stručno vodstvo – posjet grupe o organizaciji NVO „Documenta“
- 3.10. Stručno vodstvo – grupa srednjoškolskih nastavnika iz Italije
- 16.10. Stručno vodstvo za američke studente koji se nalaze na razmjenu na Beogradskom sveučilištu u sklopu programa „SIT Study Abroad“
- 27.10. Stručno vodstvo – studenti sa sveučilišta Vern, Zagreb

Stručna vodstva (kustos Đorđe Mihovilović):

- 26.1. Stručno vodstvo – Međunarodni seminar za obrazovanje o Holokaustu
- 19.3. Stručno vodstvo – Generalni konzulat RH u Banja Luci
- 22.3. Stručno vodstvo – OŠ „Čepin“
- 24.3. Stručno vodstvo – Grupa bogoslova SPC iz Foče
- 30.3. Stručno vodstvo – Grupa turista iz Slovenije
- 31.3. Stručno vodstvo – Udruženje studenata povijesti „dr. Milan Vasić“ iz Banja Luke
- 10.4. Stručno vodstvo – Grupa turista iz Verone
- 11.4. Stručno vodstvo – Srednjoškolski centra Pakrac
- 23.4. Stručno vodstvo – posjet bivšeg predsjednika Stjepana Mesića
- 3.5. Stručno vodstvo – OŠ „Ključ“ (BiH)
- 11.5. Stručno vodstvo – Grupa turista iz Ljubljane
- 11.5. Stručno vodstvo – Grupa turista iz Maribora
- 13.5. Stručno vodstvo – Grupa slovenskih carinskih radnika
- 2.6. Stručno vodstvo – Planinarsko društvo Kočevje (Slovenija)
- 8.6. Stručno vodstvo – Srpski kulturni centar iz Ljubljane
- 19.6. Stručno vodstvo – Udruga umirovljenika Split
- 1.7. Stručno vodstvo – Ljetna škola za ljudska prava iz Prijedora
- 12.7. Stručno vodstvo - Grupa turista iz Slovenije
- 21.8. Stručno vodstvo - Grupa turista iz Italije
- 31.8. Stručno vodstvo - Grupa turista iz Slovenije
- 12.10. Stručno vodstvo - Grupa medicinskih radnika bolnice Kraljevo (Srbija)
- 16.10. Stručno vodstvo – Udruga umirovljenika iz Varaždina
- 24.11. Stručno vodstvo – Vinarija Ormož (Slovenija)

Stručna vodstva – kustosica Maja Kućan:

- 23. veljače – Osnovna škola Kraljevica
- 9. ožujka – Osnovna škola Popovača

- 13. ožujka – Osnovna škola Ivan Mažuranić, Zagreb
- 3. travnja – studenti povijesti Filozofskog fakulteta u Zagrebu
- 10. svibnja – studenti psihologije Filozofskog fakulteta u Zagrebu
- 16. svibnja – Švedski članovi International Task Force for Holocaust Education and Remembrance
- 12. listopada – g. David Danelo (američki pisac)
- 8. studenog – delegacija slovenskog veleposlanstva
- 12. prosinca – Osnovna škola Franje Krežme, Osijek

Stručna vodstva – kustosica Ines Sogonić:

- 26.siječnja – Stručno vodstvo – Međunarodni seminar „Poučavanje o holokaustu i sprečavanju zločina protiv čovječnosti“
- 29.veljače – Stručno vodstvo i obrazovna radionica – Osnovna škola Popovača
- 23.ožujka – Stručno vodstvo i obrazovna radionica – Osnovna škola „Vladimir Nazor“ iz Čepina
- 25.ožujka – Stručno vodstvo – Brodogradilište Uljanik
- 8. svibnja – Stručno vodstvo i obrazovna radionica – Osnovna škola Šemovec
- 1. lipnja – Stručno vodstvo – Grupa turista iz Slovenije
- 12. lipnja – Stručno vodstvo – djelatnici Američkog veleposlanstva u Zagrebu
- 9. listopada – Stručno vodstvo i obrazovna radionica – Osnovna škola Budaševo – Topolovac – Gušće
- 18. listopada – Stručno vodstvo i obrazovna radionica – Srednja škola Zaprešić, Hotelijersko – turistički smjer
- 7. prosinca – Obrazovna radionica – Osnovna škola Franje Krežme

11.2. Predavanja

- 3.4. Stručno predavanje – *Obrazovni program za grupe učenika koje posjećuju Spomen područja Jasenovac* - predavanje za studente povijesti 5. godine s FFZG (Ivo Pejaković)
- 22. studeni, Gdanjsk, Poljska: Predavanje na temu: *Hrvatska u Drugom svjetskom ratu – između kolaboracije i otpora* (Ivo Pejaković)

12. ODNOSI S JAVNOŠĆU (PR)

12.2. Sudjelovanje u televizijskim i radijskim emisijama

- izjava za emisiju *Gradski eter* Radio postaje Novska povodom Međunarodnog dana sjećanja na žrtve holokausta. (Ivo Pejaković)

12.3. Predavanja

- 22. studeni, Gdanjsk, Poljska: Predavanje na temu: *Hrvatska u Drugom svjetskom ratu – između kolaboracije i otpora* (Ivo Pejaković)

13. MARKETINŠKA DJELATNOST

- Otisnuto je 50 majica sa znakom SP Jasenovac, te toliko platnenih torbica.

14. UKUPAN BROJ POSJETITELJA

- Tijekom 2012. Spomen-područje Jasenovac posjetilo je 9455 posjetitelja. Od toga 5401 iz RH i 4054 iz inozemstva (najviše Slovenija i BiH). Najvećim dijelom radilo se o individualnim posjetima. Kroz Obrazovni centar Spomen-područja Jasenovac prošla je 31 učenička grupa.

15. FINACIJE

15.1. Izvori financiranja

- Ustanova se u 100% iznosu financira od strane Ministarstva kulture 2.129.909,00 kn.